

กระดานยาว

งานวิจัย ใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

งานวิจัยที่ 2 ประจำปีงบประมาณ 2562
 กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชไร่พืชสวน
 สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

ขางครั่ง

ชื่ออื่น ๆ: เส่ทอนออี (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่) ดอกครั่ง (เชียงใหม่)
 ขางครั่ง (ลำพูน)
 ชื่อวิทยาศาสตร์: *Dumbaria bella* Prain
 วงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อยอายุหลายปี กิ่งแขนงมีขนนุ่มประปราย ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่ เรียงเวียน มี 3 ใบย่อย รูปรีหรือรูปใบหอก กว้าง 4-7 ซม. ยาว 10-15 ซม. ปลายแหลม โคนมน ก้านใบยาว 3-7 ซม. ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกตามซอกใบและปลายยอด แต่ละช่อมี 40-50 ดอก ดอกสีม่วงดำแกมสีเหลือง รูปดอกถั่ว เส้นผ่านศูนย์กลางดอกบาน 1-2 ซม. กลีบเลี้ยงสีเขียวอมม่วงแดง โคนเชื่อมรวมกันเป็นรูปประฆัง กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบบนสีม่วงดำแผ่คลุมกลีบอื่น กลีบข้าง 2 กลีบ รูปไข่กลับ กลีบคู่ล่างเชื่อมกันสีเหลือง ส่วนปลายเรียวและบิดโค้ง ขึ้นเป็นวง เกสรเพศผู้ 10 เกสร แยกเป็น 2 กลุ่ม อับเรณูมี 2 พู รังไข่อยู่เหนือวงกลีบ ผล เป็นฝักแบนรูปขอบขนาน กว้าง 0.8-1 ซม. ยาว 5-8 ซม. มีขนและปลายเรียวแหลม เมล็ดกลมขนาดเล็ก

ส่วนที่ใช้บริโภค: ดอกสด

วิธีการบริโภคและใช้ประโยชน์: ดอกสดรับประทานเป็นผักจิ้มกับน้ำพริกตาแดง ตลอดจนผสมกับผักอื่น ๆ ประุงเป็นแกง ชาวเขาเผ่าอีก่อใช้ทั้งต้นย้อมสีเสื้อผ้าให้สีน้ำเงิน รสและประโยชน์ต่อสุขภาพ: รสหวานและมัน ช่วยเจริญอาหาร ใบและรากผสมกับใบโฝงผาง (*Cassia hirsuta*) บดเป็นผงละเอียดทำเป็นยาลูกกลอนกินแก้ไข้

